

Handläggare
Jadranka Naskova
Telefon: 08-50800813

Till
Förskolenämnden
2024-08-27

Statens skolverks redovisning av uppdrag om ett nationellt professionsprogram

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2024/812

Förvaltningens förslag till beslut

1. Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Förskoleförvaltningen har av kommunstyrelsen ombetts lämna synpunkter på redovisningen av Skolverkets uppdrag om ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare, inklusive ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare och förskollärare.

Förvaltningen är positiv till professionsprogrammets intention att bidra till höjd kvalitet i utbildningen och ökad professionalitet för yrkesverksamma förskollärare samt rektorer. Meriteringssystemet bedöms kunna bidra till att säkerställa att undervisande förskollärare har hög och likvärdig kompetens för uppdraget.

Förvaltningen ser dock ett behov av mer specificerat och riktat resursfördelningssystem än det statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan som föreslås utgöra basen för finansiering av deltagandet i programmet.

Förvaltningen välkomnar även en vidareutveckling av meriteringssystemet till att omfatta beprövad erfarenhet som en meriteringsväg och minska fokus på enbart formella akademiska kvalifikationer.

Förskoleförvaltningen föreslår att förskolenämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har skickat remissen av Statens skolverks redovisning av uppdrag om ett nationellt professionsprogram till förskolenämnden för yttrande. Yttrandet ska inkomma kommunstyrelsen senast 2024-09-03.

Ärendet

Den 31 maj 2023 beslutade riksdagen om ändringar i skollagen (2010:800) efter förslag i regeringens proposition Nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare (prop. 2022/23:54, bet. 2022/23: UbU13, rskr 2022/23:206).

Ändringarna innebär införande av en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare inom skolväsendet samt ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare och förskollärare. Syftet med programmet är att möjliggöra för förskollärare, lärare och rektorer att utveckla sin professionella kompetens under hela sitt yrkesliv. Målet är undervisning med hög kvalitet samt ökade kunskaper kring skolledarskap.

Professionsprogrammets intention är att all erbjuden kompetensutveckling utgår från barnens behov och främjar deras lärande samt bidrar till en utbildning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Detta föreslås bygga på ett samspel mellan kollegialt lärande och individuell kompetensutveckling för både rektorer och förskollärare.

Programmet inkluderar ett meriteringssystem för förskollärare och lärare. Villkoren för meritering bygger till stor del på individuell kompetensutveckling i form av akademiska kurser. Systemet delas in i tre nivåer, där kriterier för meriteringsnivå 1 och 2 föreslås vara att förskolläraren har legitimation och har arbetat minst 6 år i yrket, är verksam vid ansökan om meritering, samt har fullgjort akademiska studier med viss omfattning (7,5 hp för nivå 1, 60 hp för nivå 2). För meriteringsnivå 3 krävs nivå 1 samt examen på forskarnivå (120 hp).

Regeringen avser att föreslå att bestämmelserna i skollagen ska träda i kraft under hösten 2025. Remissinstanserna ombeds framföra synpunkter på programmet i sin helhet, dock främst på förslaget till förordning om nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare och förskollärare inom skolväsendet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande utveckling. Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 19 augusti. Funktionshinderrådet

kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 22 augusti.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningens synpunkter och förslag avser förskolans kontext. Programmet i sin helhet omfattar dock även grundskolan och gymnasieskolan.

Förvaltningen ställer sig positiv till ett nationellt professionsprogram med övergripande målsättning i att öka kvaliteten och likvärdigheten i förskolan. Programmet har goda möjligheter att bidra till höjd kvalitet i utbildningen samt ökad professionalitet och yrkeskunnande hos de verksamma förskollärare som omfattas av programmet. Förvaltningen anser att det är bra att barnperspektivet tydligt genomsyrar programmet med målet att bidra till god undervisning och utbildning av hög kvalitet. Vidare bidrar programmet till att höja statusen för professionen som på sikt kan locka fler kvalificerade personer till yrket och skapa en bredare rekryteringsbas. Förvaltningen vill dock lyfta några centrala delar som kan påverka programmets målsättning.

Förvaltningen menar att meriteringssystemet kan bidra till att säkerställa att undervisande förskollärare har likvärdig formell kompetens för uppdraget. Förvaltningen ser dock en möjlig svårighet avseende huvudmannens ansvar kopplat till meriteringssystemet samt finansiering av detta. Insatser inom professionsprogrammet, inklusive meritering, föreslås finansieras av statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder i förskolan.

I lagändringen förtydligas att legitimerade förskollärare inom den verksamhet som huvudmannen ansvarar för ska ges möjlighet att ta del av individuell kompetensutveckling som kan ligga till grund för meritering. Detta kan komma att påverka huvudmannens och rektors möjlighet till mer generella kompetensutvecklingsåtgärder som inkluderar övriga professioner inom förskolan. Förvaltningen ser därför behov av ett mer tydligt och specificerat system för resursfördelning för på så sätt säkerställa att annan kompetensutveckling för övriga professioner inte uteblir. Inför inrättandet av ett nationellt professionsprogram vill förvaltningen i detta sammanhang betona vikten av att huvudmannen ges förutsättningar att planera utifrån ett finansiellt perspektiv. Befintligt statsbidrags storlek och omfattning bör analyseras och beaktas vidare för en hållbar och långsiktig finansiering.

Meriteringsprocessen sträcker sig över en relativt lång tid för de förskollärare som avser att meriteras till nivå 2 och 3 vilket kan komma att påverka kontinuiteten i undervisningen samt övriga i arbetslaget som inte deltar i kompetensutvecklingsinsatsen. Förvaltningen noterar också att ett visst administrativt arbete kommer krävas för deltagande i programmet. Förvaltningen vill därför betona vikten av huvudmannens strategiska planering för såväl meriteringsprocess som tillhörande administration.

En annan viktig aspekt som lyfts i programmet är lärosätens kursutbud i relation till lokala behov. Förvaltningen ser positivt på att programmets attraktivitet kan stärkas genom att i dialog mellan profession och akademi utforma och anpassa kurser utifrån lokala behov. Ett standardiserat program utan möjlighet till lokala anpassningar riskerar att minska programmets attraktivitet för huvudmän och förskollärare. Kurserna som föreslås vara en del av professionsprogrammet ingår i dag i lärosätens reguljära kursutbud.

Parallellt med framtagandet av professionsprogrammet pågår en statlig utredning av lärarutbildningarna, där bland annat innehållet i utbildningarna utreds. Utredningen redovisas i november 2024.¹ Förvaltningen vill betona vikten av att utredningens slutsatser och förslag tas i beaktande i det fortsatta forandet av kursutbud inom programmet.

Förvaltningen vill vidare lyfta att meriteringssystemet främst fokuserar på akademiska meriter och inte lyfter fram praktiska färdigheter som grund för meritering, exempelvis förskollärares förmåga att skapa goda relationer till barn. Förvaltningen vill poängtera vikten av att omsätta akademiska meriter i praktiken så att det bidrar till ökad undervisningsskicklighet och därmed gynnar barns lärande. I nuvarande utformning av meriteringsnivåerna finns inte undervisningsskicklighet med, vilket skulle kunna ha en begränsande effekt på professionsprogrammets intention.

Förvaltningen välkomnar därför en vidareutveckling av meriteringssystemet till att omfatta beprövad erfarenhet som en meriteringsväg och som ett komplement till formella akademiska kvalifikationer.

Avslutningsvis ser förskoleförvaltningen positivt på det nationella professionsprogrammets möjligheter att stärka professionernas kunskapsbas och bidra till att undervisning i högre utsträckning bedrivs på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. På lång sikt

kommer detta också att öka kvaliteten och likvärdigheten i förskolan och därmed gynna barns lärande.

Förvaltningen föreslår att förskolenämnden godkänner tjänsteutlåtandet och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Katarina Odén Ryhede
Tf. förvaltningsdirektör
Förskoleförvaltningen

Bilaga

Redovisning av uppdrag om ett nationellt professionsprogram

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Katarina Odén-Ryhede, Förvaltningsdirektör	2024-08-12